

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 7. februar 2008 truffet vedtak i

Sak nr: 88/07 (arkivnr: 200700662-23)

Saken gjelder: Klage fra A og B på jordskiftedommer C ved X jordskifterett

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Vidar Otterstad
Halvor Kjølstad
Trine Buttingsrud Mathiesen
Wenche Frogn Sellæg

Vidar Otterstad møtte som varamedlem for Sigurd Klepp, som hadde forfall.

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 2.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder misnøye med rettsavgjørelse. Videre avvises den delen av klagen som er fremsatt etter utløpet av klagefristen på ett år.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor jordskiftedommer C.

Innledning:

Ved brev av 23. august 2007 har A og B inngitt klage på jordskiftedommer C ved X jordskifterett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt jordskiftedommer C, som ved brev av 10. september 2007 og 3. januar 2008 har avgitt uttalelse. Utvalget har mottatt uttalelse fra tidligere avdelingsingeniør ved X jordskifterett, D. Klagen er supplert ved brev av 10. oktober 2007 og 22. januar 2008. Jordskifterettsleder E ved X jordskifterett er orientert om klagen, og har den 11. september 2007 avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

Den 17. mars 2005 påbegynte X jordskifterett en grensegangssak, med blant andre A og B som parter.

Dommer i saken er jordskiftedommer C.

Saken planlegges avsluttet vinteren 2008.

Klager – A og B – har i hovedsak vist til følgende:

De uttrykker mistillit til jordskiftedommer C's fremgangsmåte og behandling av saken. Det er merkelig at C selv behandler klage på sin egen person, jf. brev av 22. august 2007.

Saken må avbrytes og gjenopptas på ny med de forutsetninger og den enighet som ble tilkjennegitt i sakens første orienteringsmøte. Det må oppnevnes ny jordskiftedommer i saken.

Retten har ikke behandlet grenseoppgangen i den rekkefølge det var lagt opp til, og som var en forutsetning i følge innledende rettsmøter.

Det synes som om retten kun tar hensyn til F's bevisføring og argumentasjon ved grensefastsetting. Saksbehandlingen virker subjektiv og lite troverdig.

Retten gjennomførte innledende rettsmøter i lokalene til Y. Y eies og drives av F, som er en av grunneierne i saken. Dette til tross for at dette ble avvist av flere av partene i saken fordi man ønsket at rettsmøtene ble holdt på nøytral grunn. I møtet den 7. september 2005 forlot ikke jordskiftedommer C møtet, men gav seg igjen sammen med F og G. Avdelingsingeniør D var ikke tilstede under noen av de møter som ble holdt i lokalene til Y.

Innklagede – jordskiftedommer C – har i hovedsak vist til følgende:

Grensegangssaken ble påbegynt den 17. mars 2005 med 64 grunneiere som berørte parter. Saken skal avsluttes vinteren 2008. Det har vært holdt 9 rettsmøter i saken. Under rettsmøtene har partene vært selvprosederende. Bortsett fra to dommer i saken, har partene blitt enige om grensene. På samtlige møter har det deltatt ingeniør fra jordskifteretten.

I den ene dommen som er avsagt, tapte A med flere mot motpartene F og G. Dommen er ikke påanket. I den andre dommen tapte B med flere mot F og G. Denne dommen ble påanket til Z lagmannsrett, som stadfestet jordskifterettens dom.

Spørsmålet om habilitet ble tatt opp i første rettsmøte i saken uten at det kom til innsigelser. Under siste rettsmøte den 28. august 2007 ble partene igjen opplyst om domstollovens habilitetsregler uten at det kom til innsigelser.

Det har ikke vært holdt noen rettsmøter hos Y's lokaler. Samtlige rettsmøter har vært holdt på Æ rådhus eller på X jordskifteretts kontor. Y's parkeringsplass har i noen tilfeller vært benyttet til å parkere biler og som oppmøteplass for videre befarings og organisering av det tekniske arbeidet i marka. Siden det har vært nødvendig å ta kopi av noen skylddelingsforretninger før befarings i terrenget, har man i et par tilfeller fått F til å kopiere disse i lokalene til Y. Det har ikke kommet innsigelser mot dette fra parter i saken. Tvert om har flere av partene vært fornøyd med å få kopi av nødvendige dokumenter.

Han kjenner seg ikke igjen i at han skal ha vært mer partisk ovenfor F enn andre parter i saken.

D fungerte som ingeniør frem til høsten 2006, da hun sluttet ved jordskifteretten. Avdelingsingeniør H har bistått med det tekniske arbeidet i saken siden.

Han fant det nødvendig å besvare brevet fra B med flere, datert 19. august 2007. Det ble ikke fremmet habilitetsinnsigelse mot ham i rettsmøtet 28. august 2007. Flere av de forhold som klagen gjelder, dreier seg om forhold som kan prøves gjennom anke.

Tidligere avdelingsingeniør – D – har i hovedsak uttalt følgende:

Hun var tilsatt som avdelingsingeniør ved X jordskifterett da sak ..... i Æ kommune ble startet opp. Hun hadde det tekniske arbeidet i saken frem til september 2006, da hun begynte i annen jobb.

Hun har én kommentar til punkt 4 i brev fra eierne av gnr .. bnr ....., datert 19. august 2007. Hun kan bekrefte at samtlige rettsmøter i saken ..... ble avholdt i møtelokaler i Æ rådhus. Av praktiske grunner ble parkeringsplassen i Y brukt som møteplass for befarings og teknisk arbeid i saken. Grunnen til det var at den hadde praktisk plassering i forhold til det geografiske området som ble behandlet i saken, samt at det var parkeringsplass for flere biler. Det forelå ikke innsigelser fra partene i saken mot å bruke dette som møteplass. Det kan også bekreftes at det ved et par tilfeller ble tatt kopier av kart/skylddelingsforretninger ved Y, for å ha dette materialet tilgjengelig i saken.

Domstolleder – jordskifterettsleder E – har i hovedsak uttalt følgende:

Hun har mottatt C's uttalelse av 10. september 2007 i saken. Hun var informert om at C selv besvarte henvendelsen fra A med flere. I likhet med C oppfattet hun brevet av 19. august 2007 som en klage på saksbehandlingen og misnøye med rettens avgjørelser, og ikke som en habilitetsinnsigelse. Med selvprosjederende parter kan dette imidlertid være en vanskelig grensedragning.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Innledningsvis vil Tilsynsutvalget for dommere bemerke at utvalget ikke har myndighet til å gripe inn overfor dommere eller overfor domstolene i forhold til den dømmende eller forvaltningsmessige virksomhet. Tilsynsutvalget kan derfor ikke gripe inn i saksbehandlingen, slik A og B har bedt om.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan "vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig". Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for anke eller gjenopptagelse, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Deler av klagen fra A og B knytter seg til jordskiftedommer C prioriteringer av grenseoppgangene, samt til rettens rettslige vurderinger av blant annet grensemerker.

Dette er forhold som kan overprøves i medhold av rettspleielovgivningen, og som derfor må avvises fra behandling i Tilsynsutvalget for dommere.

Det følger videre av domstoloven § 237 fjerde ledd at "Dommeren må klages inn for Tilsynsutvalget innen tre måneder etter at forholdet som er grunnlag for klagen fant sted, eller etter at klageren ble kjent med eller burde vært kjent med dette forholdet". Det er opp til utvalget selv å avgjøre om det vil ta opp til behandling en klage når denne fristen er utløpt. Under enhver omstendighet gjelder det en absolutt frist på ett år, jf. samme bestemmelse. Etter dette tidspunktet har utvalget ikke anledning til å behandle saken.

I klagen er det anført at jordskiftedommer C satte rettsmøter i lokalene til Y, som eies av en av partene i saken, til tross for at flere parter motsatte seg dette. A og B har knyttet dette til rettsmøtene som fant sted 7. september 2005 og 21. juni 2006. Klagen er datert 23. august 2007, og ettårsfristen i domstoloven § 237 fjerde ledd er derfor utløpt. Dette innebærer at Tilsynsutvalget ikke kan ta stilling til jordskiftedommer C's opptreden knyttet til de ovennevnte rettsmøtene. Denne delen av klagen blir derfor å avvise.

Tilsynsutvalget går deretter over til å vurdere den delen av klagen som knytter seg til påstand om at jordskiftedommer C for øvrig har opptrådt partisk og/eller subjektivt i saken.

Det følger av domstoloven § 55 tredje ledd annet punktum at dommere skal utføre sin dommergjerning upartisk og på en måte som inngir alminnelig tillit og respekt.

I dette ligger en plikt for dommeren til å balansere sin oppmerksomhet mellom partene, og til ikke å la forhold utenfor saken få betydning for utøvelsen av prosessledelsen og dommerens rettslige avgjørelser i saken. Det vil imidlertid ikke være i strid med kravet til upartiskhet at dommeren, som ledd i sin prosessledelse, griper inn overfor parter så lenge dette er knyttet til saken. Videre vil rettens avgjørelse av de rettslige spørsmål som partene bringer inn for domstolen, nødvendigvis innebære at dommeren vil måtte ta standpunkt i saken i forhold til de rettslige og faktiske spørsmål

Med dette som bakgrunn vil Tilsynsutvalget først bemerke at det er beklagelig at parter sitter igjen med et inntrykk av at en dommer ikke opptrer upartisk, slik A og B har uttrykt i klagen.

Tilsynsutvalget har fått opplyst at parten F har fått gjennomslag for sine synspunkter i saken. Det vises blant annet til at de to dommene som så langt er avsagt i jordskiftesaken, etter det som er opplyst, har gått i favør av F. Men det er ikke godtgjort at jordskiftedommer C tok utenforliggende hensyn i de to rettsavgjørelsene. A og B har heller ikke på annen måte godtgjort at jordskiftedommer C opptrådte partisk i saken, eller at han ledet forhandlingene på en slik måte at det var egnet til å så tvil om hans upartiskhet.

Tilsynsutvalget kan heller ikke se noe kritikkverdig i at jordskiftedommer C selv besvarte klagen mot hans håndtering av den aktuelle saken.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor jordskiftedommer C.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder misnøye med rettsavgjørelse. Videre avvises den delen av klagen som er fremsatt etter utløpet av klagefristen på ett år.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor jordskiftedommer C.